

Checklist veiligheidsmaatregelen oppervlakte technologie bedrijven.

Versie 2022-01-25.

Vereniging ION zet zich actief in voor het verhogen van de veiligheid in de branche. Hiervoor lopen, zowel binnen ION als met externe partijen diverse projecten, is ION aangesloten bij diverse initiatieven en geeft ION handige tools uit.

Om tot inzicht en adviezen te komen worden veel oppervlakte technologiebedrijven bezocht. Dit omdat de branche staat voor goed werkgeverschap, actuele regelgeving volgt en incidenten zoveel mogelijk wil voorkomen. Mocht er onverhoopt toch een incident voorkomen dan is het van belang dat de kans op gezondheidsschade zo klein mogelijk wordt gehouden. Ondanks dat bij veel bezoeken blijkt dat de zaken goed op orde zijn, komen we toch nog zaken tegen welke beter kunnen of niet goed zijn. Het mag duidelijk zijn dat de klanten van een onderneming de onderneming zijn bestaansrecht geven, echter de druk van klanten mag nooit leiden tot onveilig gedrag.

In deze checklist geven we u handvatten ter controle en verbetering. Dit is een levend document. De inzichten van ION, maar ook de opmerkingen van leden worden aan deze lijst toegevoegd.

Belangrijke algemene aandachtspunten

In ruimten waar chemicaliën worden gebruikt kunnen dampen en aerosolen ontstaan. Blootstelling dient zoveel mogelijk te worden voorkomen door goede ventilatie. Ook is het noodzakelijk dat de aanwezigen weten met welke stoffen ze werken en welke risico's daarbij aanwezig zijn.

Enkele algemene aandachtspunten zijn:

- Chemicaliën moeten in een chemicaliënkluis worden opgeslagen. Bij de lijn mag slechts (maximaal) een dagverbruik als voorraad aanwezig zijn.
- Zorg dat de inhoud van een bad of verpakking goed zichtbaar is volgens de CLP (Classification Labelling Packaging of chemical products - (EC) No 1272/2008). Met name de concentratie en de gevaarsymbolen zijn belangrijk.
- Er moeten goede hulpmiddelen aanwezig om geknoeiide badvloeistof of concentraat op te ruimen.
- Lekbakken dienen (nagenoeg) leeg te zijn.
- Producten welke met elkaar heftig kunnen reageren, zoals zure en alkalische stoffen, mogen niet op dezelfde lekbak staan.
- Het toepassen van een vatenkraantje voor het tappen van kleine hoeveelheden concentraat bij aansterken van een bad verdient aanbeveling. Daarmee kan het vat rechtop blijven staan. Het overgieten vanuit grote(re) vaten door deze schuin te houden geeft een grotere kans op knoeien.
- Er moet een goede/veilige titratie plek aanwezig met onder andere een werkblad, wasbak, kraan, papier, zeep, kastjes met slot.
- MSDS'en dienen actueel te zijn en te raadplegen op diverse locaties. Voorkomen dient te worden dat er te weinig mappen zijn die gaan rondzwerven en dus vaak kwijt zijn.

Het advies is altijd 1 map bij de receptie, 1 bij de chemie opslag, 1 bij de chemische voorbehandeling en 1 in het lab. Zet op de kaft bijvoorbeeld “MSDS’en 2022 Lab” opdat bekend is waar die moet liggen en hoe recent ze zijn.

Uiteraard is een digitale versie, benaderbaar op de locaties ook mogelijk.

- Kruisbesmetting door het rondlopen met vervuilde handschoenen moet worden voorkomen. Met name bij bedrijven die veel “kleine” baden hebben (minder dan 2 kuub) lijkt dit een aandachtspunt.

Oogdouche

Bij gebruik van chemicaliën moeten oogdouches beschikbaar zijn.

- Een oogdouche moet op voldoende plekken waar er een verhoogd risico is, aanwezig zijn.
- Aangebroken flessen moeten worden vervangen voor nieuwe flessen
- De oogdouche moet “blind” bereikbaar zijn. Zorg dus dat er geen hindernissen als trappen, deuren, pallets of kastdeurtjes zijn.
- De oogdouche moet regelmatig worden gespoeld

Let op: Chemie opslag is een vaak vergeten plek.

Nooddouche

Op voldoende plekken met een verhoogd risico moet een nooddouche aanwezig zijn.

Daarbij gelden de volgende aandachtspunten.

- De nooddouche moet snel genoeg bereikbaar zijn zonder hindernissen als trappen, deuren, pallets of kastdeurtjes
Een chemieleverancier hanteert hier de stelregel dat in een ideale situatie de nooddouche binnen 5 seconden bereikbaar moet zijn vanaf elke plek met een verhoogd risico tot knoeien met “gevaarlijke” chemische producten. Dit omdat als bijvoorbeeld een broek doordrenkt raakt met zuur, je niet zo snel meer kan lopen en elke seconde telt.
- De nooddouche dient regelmatig te worden gespoeld.
Advies is om een aftekenlijst op te hangen opdat voor iedereen zichtbaar is wanneer de nooddouche voor het laatst is gespoeld en eventueel actie kan worden ondernomen.

Bij vragen naar de aanwezigheid van een nooddouche wordt nog wel eens verwezen naar een normale douche. Vaak zal echter een normale douche niet voldoen. Check dus altijd de locatie en de eisen.

Chemie opslag is een vaak vergeten plek.

Geen hulpmiddelen voor calamiteiten met actieve fluoriden aanwezig

Dit aandachtspunt is vooral relevant voor bedrijven die aluminium en RVS beitsen. In deze beitsen zit een zeer hoge concentratie aan actieve fluoriden. Bij veel bedrijven is het nut van deze hulpmiddelen onvoldoende bekend.

Bij contact met de huid dringen deze fluoriden door de huid naar binnen en zullen ze met het calcium in het lichaam binden. Dit resulteert in het ergste geval in bot ontkalking, hartkloppingen, bloed proppen en hartstilstand. Afspoelen helpt hier niet (voldoende) tegen.

- Let op de eerste hulpmaatregelen van deze producten. Zie hiervoor rubriek 4 in het MSDS.
- Meestal hebben bedrijven wel calciumgluconaatgel in huis, maar denk ook aan de noodzakelijke middelen voor contact met ogen of opname door mond.
- Deze middelen hebben speciale bewaar vereisten en zijn beperkt houdbaar, check regelmatig de houdbaarheid.

Toepassen van pbm's

Goed om te weten is dat in de volgorde van de STOP strategie (substitutie, technische maatregelen, organisatorische maatregelen en persoonlijke beschermingsmiddelen), pbm's de laagste in de hiërarchie zijn. Alleen als de andere maatregelen niet mogelijk of onvoldoende bescherming bieden, is het gebruik van pbm's een toegestane noodzaak. Daarbij zijn de volgende aandachtspunten te benoemen.

- Als pbm's noodzakelijk zijn, moet dat duidelijk zijn en moeten de pbm's wel op de goede manier worden gedragen.
- Regelmatige controle op slijtage, vervuiling en/of beschadigingen is noodzakelijk. Is dit het geval, dan direct de pbm vervangen
- Het is noodzakelijk om wel de juiste pbm's te dragen, bijvoorbeeld niet (vaak goedkope) latex handschoenen waar Nitril wordt aanbevolen.

Het starten met substitutie ligt over het algemeen voor een applicateur moeilijk. Niet alleen moet de leverancier een technisch gekwalificeerd alternatief leveren, ook de klant moet het als zodanig accepteren. Daarenboven komt vaak dat er procesaanpassingen noodzakelijk zijn. Dit zal dus veelal door leveranciers (importeurs / formuleerders) en de branchevereniging op (inter)nationaal niveau worden opgepakt. ION kan u informeren. Voor de technische maatregelen op proces en locatieniveau heeft ION een onderzoek uitgevoerd dat in een e-book op de website (www.vereniging-ion.nl) is te vinden.

Warmte / hitte

Zomers wordt het in veel productiehallen erg heet, vaak ook veel te heet. Toch wordt er doorgewerkt met verhoging van risico's als gevolg zoals:

- Stomme foutjes door verslachte aandacht.
- Niet dragen van pbm's omdat het te warm is.
- Ongelukken door onwel worden.

Dit is met name risicovol bij:

- Het aanmaken van baden.
- Het rijden op interne transportmiddelen.
- Het ophangen, afhaken of inkralen van zware objecten.

Het verdient aanbeveling om voor deze situaties een hitte protocol te maken. Extra rustpauzes, het versneld aflossen van mensen, aanpassen werktijden en het verstrekken van water kan daarbij een (deel) oplossing zijn.

Informatie overdracht en opvolging

Het is wettelijk verplicht om de werkplek voldoende veilig te maken en om medewerkers adequaat te informeren. De werkgever moet ook checken of een medewerker de

informatie niet alleen heeft gehoord, maar ook heeft begrepen. Om medewerkers te informeren adviseren wij om regelmatig toolbox vergaderingen te organiseren. Minimaal elke 3 maanden, en daarbij de medewerker ook zijn aanwezigheid af te laten tekenen. Medewerkers die niet aanwezig (kunnen) zijn, zijn niet vrijgesteld, maar moeten op een ander moment worden geïnformeerd.

Het is gewenst/noodzakelijk om van de toolbox vergaderingen ook aantekeningen te maken en deze centraal toegankelijk te maken.

Een medewerker die zich niet aan de veiligheidsinstructies houdt, dient daarop aangesproken te worden. Iedereen wordt geacht de veiligheidsinstructies op te volgen.

Indien een medewerker, ondanks herhaalde waarschuwingen, de veiligheidsinstructies toch niet opvolgt, dan is een (schriftelijke) rapportage noodzakelijk om daar consequentie aan te verbinden. Een foto van de onveilige situatie of het niet gebruiken van de pbm's kan daarbij behulpzaam zijn.

Ondersteuning door ION bij inspecties

Het komt regelmatig voor dat inspecties bij bedrijven tot spanningen leiden. Dat kan zijn omdat de ondernemer geen goed veiligheidsbeleid heeft en zich daardoor “overvallen” voelt of omdat de inspecteur niet voldoende op de hoogte is van de branche specifieke veiligheidsissues. In dergelijke gevallen kan ION ondersteunen door brieven te duiden of aanwezig te zijn tijdens gesprekken.

Echter in alle gevallen zal het uitgangspunt zijn, dat de basale veiligheid wel op orde moet zijn.

Zie ook het artikel op de website: <https://vereniging-ion.nl/komt-inspecteur>